

НЕПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

CONTINUING PROFESSIONAL EDUCATION: FOREIGN EXPERIENCE

<https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.4.7>

УДК 371.13+004.9(439)

Олеся Стойка

ORCID ID 0000-0002-7695-6100

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
факультету іноземної філології,
Ужгородський національний університет,
пл. Народна, 3, 88000 Ужгород, Україна,
olesya.stoyka@uzhnu.edu.ua

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ В УГОРЩИНІ

У даному дослідженні проаналізовано нормативно-правову базу цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині та кроки, зроблені в напрямку цифрової трансформації. На основі аналізу нормативних документів та звітів угорського уряду та Європейського Союзу, праць угорських та вітчизняних науковців, які безпосередньо висвітлюють тему професійної підготовки вчителів, цифровізації освіти, виявлено необхідні тенденції для подальшого дослідження цифровізації вищої освіти в Угорщині. Для розв'язання поставлених завдань та досягнення мети дослідження використовується комплекс загальнонаукових методів: теоретичні: аналіз і синтез з метою визначення основних напрямів дослідження проблеми цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині; емпіричні: вивчення нормативно-правової бази щодо цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині; переклад автентичної літератури; опис фактичної інформації з метою аналітичної інтерпретації та вивчення конкретних фактів і явищ; статистичної обробки результатів дослідження: для кількісного та якісного отримання даних.

Як свідчать результати поточних досліджень нормативно-правових документів, актуальним завданням для наукових досліджень та освітньої політики багатьох європейських країн полягає в тому, щоб забезпечити оптимальне використання усього потенціалу цифрових технологій для освіти, при цьому ефективно навчання цифрової епохи стає можливим завдяки системному підходу та цілісним змінам. У багатьох європейських країнах, до яких належить і Угорщина, активно проводять дослідження в напрямку повної інтеграції цифрових технологій у освіту та професійне навчання.

Ключові слова: онлайн-навчання; професійна підготовка вчителів; цифрова компетентність; цифрові технології; цифровізація.

Вступ. Навчання в умовах цифровізації суспільства та набуття необхідних навичок – це ключові чинники розвитку суспільства та економіки будь-якої країни. Оскільки сучасні чинники суспільства та економіки змінюються через глобалі-

зацію та технологічний прогрес, необхідна фундаментальна трансформація освіти та науки у всій Європі для надання знань та навичок, необхідних для зростання, працевлаштування та активної життєдіяльності в суспільстві. Цифровізація

(англ. digitalization) – це впровадження цифрових технологій у всі сфери життя: від взаємодії між людьми до промислових виробництв, від предметів побуту до дитячих іграшок, одягу тощо.

Цифрова трансформація у сфері освіти і науки – це комплексна робота над побудовою екосистеми цифрових рішень у сфері освіти та науки, включно зі створенням безпечного електронного освітнього середовища, забезпеченням необхідної цифрової інфраструктури закладів та установ освіти і науки, підвищення рівня цифрової компетентності, цифровою трансформацією процесів та послуг, а також автоматизацією збору і аналізу даних (Цифрова трансформація освіти і науки, 2022).

Різні аспекти цифровізації освіти Угорщини є предметом дослідження угорських і українських учених. Так, А. Kovari (2022) досліджує цифрову трансформацію вищої освіти Угорщини у відповідності до стратегічних документів Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD); S. Jámbor (2019) присвячує свої наукові розвідки модернізації навчальних методів у відповідності до стратегічних напрямів цифровізації системи освіти; G. Molnár, Z. Szűts (2014) студіюють впровадження мобільних застосунків і цифрових додатків в освітній процес у закладах вищої освіти. Українська дослідниця К. Годлевська (2020) вивчає угорський досвід розвитку цифрової компетентності вчителів у контексті сучасних освітніх реформ. Дотичною до означеної проблеми є дослідження О. Шеломовської (2012), присвячене державному управлінню вищою освітою в посткомуністичних країнах Європейського Союзу, зокрема Угорщини.

Проте цифровізація професійної підготовки вчителів в Угорщині, зокрема її нормативно-правові засади, не були презентовані в українському науковому й освітньому дискурсах.

Мета статті – проаналізувати нормативно-правову базу цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині та кроки, зроблені в напрямку цифрової трансформації, а також ключові фактори подальшого розвитку цифрового навчання. На основі аналізу нормативних документів та звітів угорського уряду та Європейського Союзу, праць угорських та вітчизняних науковців, які безпосередньо висвітлюють тему професійної підготовки вчителів, цифровізації освіти, виявити необхідні тенденції для подальшого дослідження цифровізації вищої освіти в Угорщині.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань та досягнення мети дослідження використовується комплекс методів: аналіз і синтез з метою визначення основних напрямів дослідження проблеми цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині; вивчення нормативно-правової бази щодо цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині; переклад автентичної

літератури; опис фактичної інформації з метою аналітичної інтерпретації та вивчення конкретних фактів і явищ.

Джерельну базу дослідження становлять офіційні документи, статистичні дані та матеріали з питань вищої освіти, професійної освіти і навчання у країнах ЄС, зокрема: Supporting the Digital Transformation of Higher Education in Hungary, Higher Education. OECD, 2021 (Звіт Організації економічного співробітництва та розвитку ОЕСР, 2021. Підтримка цифрової трансформації вищої освіти в Угорщині); Skills Outlook: Thriving in a Digital World. OECD 2019 (Звіт про перспективи навичок Організації економічного співробітництва та розвитку ОЕСР «Процвітання в цифровому світі»); звіти Європейської комісії Digital Economy and Society Index (DESI), 2021 (Індекс цифрової економіки та суспільства); Digital Economy and Society Index (DESI) 2021, Hungary (Індекс цифрової економіки та суспільства Угорщини). Для досягнення мети статті проаналізовано офіційні документи уряду Угорщини: Digitális Jólét Program: Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája, 2016 (Стратегія цифрової освіти Угорщини); Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakmapolitikai stratégia, 2016 (Програма уряду Угорщини «Механізми змін у політиці середньострокових стратегій вищої освіти», 2016); Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2021–2030, 2020 (Національна стратегія цифровізації на період 2021–2030).

Результати дослідження. Наявність у науковому дискурсі розуміння необхідності цифровізації різних аспектів життєдіяльності суспільства, проблематика використання різних засобів цифровізації системи вищої освіти, активні наукові розвідки, присвячені організації електронного навчання та особливостям його впровадження безпосередньо в освітній процес закладів вищої освіти – зумовлюють необхідність вивчення у даному контексті кращого досвіду європейських країн. В. Кремень у Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні зазначає, що цифрова освіта в країнах Європи є ключовим напрямом розвитку систем освіти. У 2019 р. освітньою мережею Eurydice проведено дослідження «Цифрова освіта у школі Європи» з метою оцінювання стану цифрової освіти європейських країн. У ньому зазначено, що відповідно до швидких темпів цифровізації суспільства, поширення інформаційних технологій у всіх країнах, охоплених дослідженням (43 системи освіти, 27 країн-членів ЄС включно), розроблено та впроваджуються стратегії цифрової освіти. У майже половині країн цифрову освіту включено до державних стратегій, 18 мають власну стратегію цифрової освіти (Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні, 2021).

У звіті Європейської комісії щодо проблем осві-

ти та навчання здійснено моніторинг освіти та навчання (Education and Training Monitor 2020) та подано щорічну оцінку Європейською комісією системи освіти та навчання в Європі. Звіт об'єднує останні дані, технічні документи та дослідження, приклади політичних заходів у контексті реформування та розвитку системи освіти в різних країнах ЄС (Education and Training Monitor, 2020).

Нормативно-правова база цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині значною мірою зумовлена системою управління вищою освітою, яка упродовж тривалого часу зазнала реформування та оновлення, що зумовлено євроінтеграційними процесами, до яких Угорщина долучилася, починаючи з 1999 р. (приєднання Угорщини до Болонського процесу) та 2005 р. (вступ Угорщини до складу країн Європейського Союзу).

Державне управління вищої освіти Угорщини, як зазначає О. Шеломовська (2012), має розвинуту інституційну та нормативно-правову основу. Усі заклади вищої освіти майже автономні: органи державного управління володіють невеликою часткою інструментів безпосереднього управління освітньою галуззю, разом з тим – мають значні повноваження щодо регулювання та планування розвитку вищої освіти. Система вищої освіти повністю відповідає європейським нормам, академічні ступені та дипломи, присвоєні їй видані угорськими закладами вищої освіти, приймаються у всіх країнах Євросоюзу.

Працевлаштування вчителів регулюється Законом СХС «Про національну вищу освіту» від 2011 року (2011. évi CCIV. Törvénya nemzeti felsőoktatásról та урядовим указом 326/2013 (VIII. 30.) про впровадження Закону XXXIII від 1992 року щодо системи кар'єри вчителів і статус державних службовців у державній освіті, закладів. З 2013 року правила та положення про вчительську професію поширюються на всіх вчителів, незалежно від того, хто їх підтримує. Необхідним постає завдання підвищити ефективність викладання та навчання, а також заохотити професійний розвиток вчителів, щоб забезпечити єдину кар'єру та систему оплати праці в Угорщині на однаковій основі. Указ 277/1997 регулює професійний розвиток та обов'язкове навчання вчителів. Додаток 3 до Закону СХС від 2011 року встановлює необхідні кваліфікаційні та професійні вимоги до педагогічних посад у навчальних закладах. У IVET, незалежно від супроводу, професія вчителя регулюється Законом про професійно-технічну освіту. З 1 липня 2020 р. заклади професійно-технічної освіти більше не входять до сфери дії Закону про державну освіту, що означає, що вчителі, які працюють у цих закладах, більше не мають правового статусу державних службовців: тепер вони вважаються викладачами та інструкторами професійно-технічної освіти, а їхній при-

йом на роботу регулюється КЗпП. CPD вчителів регулюється Законом про ПТО. Центр підтримки інноваційного навчання ІКК керує системою підвищення кваліфікації вчителів ПТО (Hungary. Non-state actors in education, 2022). В Угорщині вихователі дитячих садків також вважаються вчителями (Early childhood education, 2011).

Серед основних законодавчих актів і нормативно-правових документів, які врегульовують професійну підготовку вчителів в Угорщині, ми акцентуємо увагу на наступних: Закон «Про національну вищу освіту» (2011. évi CCIV. Törvénya nemzeti felsőoktatásról (2011 р., 2021 р.); Указ ІТМ уряду Угорщини «Про вимоги до підготовки та випуску окремих фахівців сфери підготовки педагогічної освіти» (ІТМ rendelete pedagógus képzésről és szakja inak képzési és kimenetikövetelményeiről (2021 р.); Регламент уряду «Про перелік кваліфікацій, які можна отримати у вищій освіті та створення нових курсів» (ІТМ rendelete felső oktatásbanszerezhető képzési és itések jegyzékéről és az újképzések létesítéséről (2021 р.); Постанова Уряду «Про систему підготовки вчителів, спеціалізації і порядок викладання навчальних курсів» (2012 р.); «Про виконання в освітніх закладах Закону XXXIII за 1992 р. про кар'єрну систему педагогів та юридичне становище службовців» (2013 р.); Постанова Міністерства людських ресурсів Угорщини «Про спільні вимоги до підготовки педагогів та підготовчі й вихідні вимоги до певних педагогічних факультетів» (2013 р., 2016 р.). Концептуальна система народної освіти (A közoktatás fogalomrendszere) (2017 р.).

Цифровізація професійної підготовки вчителів в Угорщині ґрунтується на низці офіційних документів, статистичних даних та матеріалах з питань вищої освіти, професійної освіти і навчання у країнах ЄС, зокрема: «Edukacja: jest w niej ukryty skarb» («Освіта: є у ній прихований скарб», 1998); «Edukacja dla Europy. Raport Komisji Europejskiej» («Освіта для Європи. Рапорт Європейської комісії», 1999); «Edukacja i szkolenia 2020» («Освіта та навчання 2020»); «Systemy edukacji w Europie – stan obecny i planowane reformy. Luksemburg listopad 2011» («Системи освіти в Європі – сучасний стан та планування реформи. Люксембург, листопад 2011») та інші.

Цікавими для нашого дослідження видаються матеріали, які запропоновано світовими рейтингами оцінювання – PISA 2025 Learning in the Digital World.

Дослідники проблеми навчання в цифровому світі стверджують, що сучасні освітні технології можуть змінити способи навчання та отримання інформації учнями і студентами, оскільки пропонують їм нові можливості досліджувати складні явища та створювати цифрові макети своїх ідей, якими вони можуть оперувати та ділитися з інши-

ми. Разом з тим викликає занепокоєння те, що в цифровому навчанні недостатньо уваги приділено формуванню та розвитку базових навичок і компетентностей, які учні та студенти повинні розвивати для забезпечення індивідуальної активної життєвої позиції та автономності у використанні технологій для розв'язання проблем реального світу.

Ключові заходи уряду Угорщини включають діджиталізацію вищої освіти, що відображено в Стратегії цифрової освіти Угорщини (Digitális Jólét Program, 2016) та в програмі уряду Угорщини «Механізми змін у політиці середньострокових стратегій вищої освіти 2016» (Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakmapolitikai stratégia, 2016), а також у Національній стратегії цифровізації на період 2021–2030 (Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2021–2030).

Метою створення Стратегії цифрової освіти Угорщини є інфраструктурна, технічна, змістова, організаційна та кадрова підготовка системи освіти до виконання освітніх завдань, що відповідають потребам цифрового суспільства й економіки (Digitális Jólét Program, 2016, р. 27). Стратегія визначає потреби в модернізації освітньої інфраструктури і системи управління освітою, забезпечення доступності всієї системи освіти до цифрових технологій, розвитку цифрової компетентності викладачів, модернізації змісту освіти і навчальних методів у відповідності до цифровізації системи освіти, а також набуття здобувачами освіти цифрових компетентностей, очікуваних суспільством, ринком праці. Окремим завданням Стратегії наголошено ефективність, справедливість і рівність доступу до цифрової освіти і забезпечення цих можливостей державною освітою (Стойка, 2022).

Стратегія цифрової освіти Угорщини охоплює всю угорську систему освіти: загальну, професійну, вищу освіту, а також навчання дорослих. У сфері вищої освіти передбачено 3 основні напрями модернізації (Digitális Jólét Program, 2016, р. 92):

- трансформація існуючої методології та підходу до навчання, зміна парадигми вищої освіти; заохочення закладів освіти до впровадження студентоцентрованого навчання, використання повного потенціалу ІКТ в освітньому процесі;
- створення цифрового освітнього простору, що підтримує як студентів, так і викладачів і формує спільноту цифрового навчання;
- розвиток і обслуговування цифрової інфраструктури, ефективною для зміни освітньої парадигми.

Програма уряду Угорщини «Механізми змін у політиці середньострокових стратегій вищої освіти 2016» (Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakmapolitikai stratégia, 2016) розглядає цифровізацію як один з найголовніших механізмів трансформації вищої освіти Угорщини. Продо-

вжуючи курс Стратегії цифрової освіти Угорщини (Digitális Jólét Program, 2016), Програма «Механізми змін» утверджує головні завдання цифровізації освіти: розширення цифрового освітнього і наукового контенту та послуг; забезпечення доступу до цифрових інструментів, пов'язаних з професійним навчанням; розвиток цифрових компетентностей здобувачів вищої освіти і викладачів; розбудова в закладах вищої освіти внутрішньої системи безперервної освіти з метою підготовки викладачів до реалізації навчальних курсів в електронному освітньому середовищі; педагогічна допомога для тих, хто не має цифрових навичок і приєднується до вищої освіти в рамках навчання впродовж життя; підвищення кількості та якості підготовки фахівців з ІКТ; розширення сфери електронних державних освітніх послуг і цифрового управління вищою освітою (Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakmapolitikai stratégia, 2016).

У 2020 р. Урядом Угорщини прийнята Національна стратегія цифровізації на період 2021–2030 рр. (Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2021–2030, 2020), загальна мета якої полягає в тому, щоб цифровий розвиток країни досягнув рівня Європейського Союзу до середини третього десятиліття XXI ст. Із цією метою Стратегією ухвалені заходи для сприяння цифровізації в сферах економіки, освіти, досліджень, розвитку та інновацій і державного управління.

Головні цілі Стратегії включають 4 напрями:

- розширення цифрової інфраструктури;
- розвиток цифрових навичок громадян;
- інтеграція цифрових технологій, поширення цифрових рішень в усіх галузях економіки;
- розширення мережі державних цифрових послуг.

Кожна із заявлених цілей передбачає цифровізацію вищої освіти Угорщини. Так, розширення цифрової інфраструктури включає розвиток її в закладах вищої освіти і в дослідницьких інституціях. З метою розвитку цифрових навичок громадян передбачено подвоєння частки бакалаврів з ІТ освітою (з 7,56% у 2018 р. до 14% у 2030 р.). Інтеграція сучасних цифрових рішень у вищу професійну освіту, зокрема медичну (телемедицини, штучного інтелекту, deep learning тощо), забезпечить її модернізацію і підвищення якості (Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2021–2030, 2020).

У контексті нашого дослідження певний інтерес становить також низка документів, які регулюють співпрацю між Україною та Угорщиною, зокрема забезпечення освітніх прав угорської меншини України: Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Угорщини про взаємне визнання документів про освіту та наукові ступені (Постанова КМ № 1292 від 09.12.2021); Закон України «Про освіту» (Стаття 7); Закон України «Про вищу

освіту» (Стаття 48); Закон України «Про дошкільну освіту» (Стаття 10); Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Стаття 5); Закон України «Про позашкільну освіту» (Стаття 7; Закон України «Про фахову передвищу світу» (Стаття 46); Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (Стаття 3); Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Статті 21, 22); Закон України «Про ратифікацію Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин»; Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин».

Висновки. Викладений матеріал дозволяє підсумувати, що цифровізація професійної підготовки вчителів в університетах Угорщини, ґрунтується на європейських нормативно-правових документах саме у галузі освіти. Цифрова компе-

тентність (скорочена назва – DigComp) вперше у своєму теоретичному значенні та обґрунтуванні практичної значущості знайшла місце у звіті Європейської Комісії у 2013 році, де було зазначено, що цифрова компетентність – це інструмент, який слугує для планування освітньо-навчальних ініціатив з метою підвищення рівня цифрової компетентності конкретних професійно-зорієнтованих категорій населення.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні професійної підготовки вчителя в контексті світових вимог, впровадження нових цифрових методик та технологій, зокрема, з урахуванням досвіду провідних країн світу, які розпочали процес реформування освітніх систем значно раніше України. Отже, їхній досвід та результати будуть актуальним та своєчасним щодо запозичення на теренах України.

Список використаної літератури

1. Годлевська К. Угорський досвід розвитку цифрової компетентності вчителів у контексті сучасних освітніх реформ. 2020. URL: https://lib.iitta.gov.ua/724359/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB_%D0%9C%D1%83%D0%BA%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%BE_%D0%93%D0%BE%D0%B4%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_2020.pdf (дата звернення: 8.10.2022).
2. Закон України «Про вищу освіту». 2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 8.10.2022).
3. Закон України «Про дошкільну освіту». 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 1.11.2022).
4. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 15.11.2022).
5. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 9.11.2022).
6. Закон України «Про освіту». 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 11.11.2022).
7. Закон України «Про повну загальну середню освіту». 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 2.11.2022).
8. Закон України «Про позашкільну освіту». 2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text> (дата звернення: 1.11.2022).
9. Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин». 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-15#Text> (дата звернення: 15.10.2022).
10. Закон України «Про ратифікацію Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин». 1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 1.11.2022).
11. Закон України «Про фахову передвищу освіту». 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення: 1.11.2022).
12. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія / за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 384 с. DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
13. Стойка О. Цифрова трансформація вищої освіти в Угорщині. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2022. № 3. С. 90–95. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.3.12>
14. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Угорщини про взаємне визнання документів про освіту та наукові ступені (Постанова КМ № 1292 від 09.12.2021). 2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348_001-21#Text (дата звернення: 3.11.2022).
15. Цифрова трансформація освіти і науки. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhнародna-dilnist/pidtrimka-osviti-i-nauki-ukrayini-pid-chas-vijni/zasidannya-srg-osvita-i-nauka-pid-chas-vijni/cifrova-transformaciya-osviti-i-nauki> (дата звернення: 10.11.2022).

16. Шеломовська О. Державне управління вищою освітою в посткомуністичних країнах Європейського Союзу: досвід для України. 2012. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_02\(13\)/12somsdu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_02(13)/12somsdu.pdf) (дата звернення: 1.11.2022).
17. Digital Economy and Society Index (DESI). *European Commission*. 2021. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_5481 (дата звернення: 10.11.2022).
18. Digital Economy and Society Index (DESI). Hungary. *European Commission*. 2021. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-hungary> (дата звернення: 8.11.2022).
19. DigitálisJólét Program: Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája. 2016. URL: <https://digitalisjoletprogram.hu/hu/tartalom/dos-magyarorszag-digitalis-oktatasi-strategiaja> (дата звернення: 8.11.2022).
20. Education and Training Monitor 2020. *European Commission*. URL: <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2020/en/> (дата звернення: 16.10.2022).
21. 2011. évi CCIV. Törvény a nemzeti felsőoktatásról. 2011. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100204.tv> (дата звернення: 5.11.2022).
22. Hungary. Non-state actors in education. 2022. URL: <https://education-profiles.org/europe-and-northern-america/hungary/-non-state-actors-in-education> (дата звернення: 1.11.2022).
23. Fokozatváltás a felsőoktatásbanközéptávú szakmapolitikai stratégia. 2016. URL: https://2015-2019.kormany.hu/download/c/9c/e0000/Fokozatvaltas_Felsooktatásban_HONLAPRA.PDF (дата звернення: 16.10.2022).
24. ITM rendelete felső oktatásbanszerezhetőképek és ítések jegyzékéről és az újképzések létesítéséről. 2021. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2100065> (дата звернення: 1.11.2022).
25. ITM rendelete pedagógus képzéskép zésiterületégek és szakjainak képzési és kimenetkövetelményeiről. 2021. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2100063.ITM> (дата звернення: 8.11.2022).
26. Jámbor S. Educational methods based on student activity in vocational education. *Transactions on IT and Engineering Education*. 2019. № 2 (1). P. 17–29.
27. Kovari A. Digital Transformation of Higher Education in Hungary in Relation to the OECD Report. *DIVAI 2022, 14th international scientific conference on Distance Learning in Applied Informatics. Štúrovo, Slovakia, 2–4 May 2022*. P. 229–236. URL: <https://www.divai.sk/> (дата звернення: 8.11.2022).
28. A közoktatás fejlődése. 2017. URL: <https://mek.oszk.hu/02200/02220/html/1.htm> (дата звернення: 8.11.2022).
29. Molnár G., Szűts Z. Advanced mobile communication and media devices and applications in the base of higher education. *2014 IEEE 12th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics (SISY)*. 2014. P. 169–174. DOI: 10.1109/SISY.2014.6923580
30. Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2021–2030. 2020. URL: <https://2015-2019.kormany.hu/download/f/58/d1000/NDS.pdf> (дата звернення: 8.11.2022).
31. Supporting the Digital Transformation of Higher Education in Hungary. *OECD Publishing*. 2021. DOI: <https://doi.org/10.1787/d30ab43f-en>
32. OECD Skills Outlook 2019: Thriving in a Digital World. *OECD Publishing*. 2019. DOI: <https://doi.org/10.1787/df80bc12-en>
33. PISA 2025 Learning in the Digital World. URL: <https://www.oecd.org/pisa/innovation/learning-digital-world/> (дата звернення: 1.11.2022).

References

- Godlewska, K. (2020). *Uhors'kyi dosvid rozvytku tsyfrovoyi kompetentnosti vchyteliv u konteksti suchasnykh osvitnikh reform / [Hungarian experience in the development of digital competence of teachers in the context of modern educational reforms]*. https://lib.iitta.gov.ua/724359/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB_%D0%9C%D1%83%D0%BA%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%BE_%D0%93%D0%BE%D0%B4%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_2020.pdf
- Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Law of Ukraine «On Higher Education»]* (2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
- Zakon Ukrainy «Pro doshkil'nu osvitu» [Law of Ukraine «On preschool education»]* (2001). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
- Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennya funktsionuvannya ukraïns'koyi movy yak derzhavnoyi» [The Law of Ukraine «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as a State Language»]* (2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
- Zakon Ukrainy «Pro naukovu ta nauково-tekhnichnu diyal'nist'» [Law of Ukraine «On scientific and scientific and technical activity»]* (2016). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

- Zakon Ukrayiny «Pro osvitu» [Law of Ukraine «On Education»] (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Zakon Ukrayiny «Pro povnu zahal'nu serednyu osvitu» [Law of Ukraine «On comprehensive general secondary education»] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
- Zakon Ukrayiny «Pro pozashkil'nu osvitu» [Law of Ukraine «On extracurricular education»] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
- Zakon Ukrayiny «Pro ratyfikatsiyu Ramkovoyi konventsiyi Rady Yevropy pro zakhyst natsional'nykh menshyn» [Law of Ukraine «On Ratification of the Framework Convention of the Council of Europe on the Protection of National Minorities»] (2003). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703/97-%D0%B2%D1%80#Text>
- Zakon Ukrayiny «Pro ratyfikatsiyu Yevropeys'koyi khartiyyi rehional'nykh mov abo mov menshyn» [Law of Ukraine «On the Ratification of the European Charter of Regional or Minority Languages»] (1998). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-15#Text>
- Zakon Ukrayiny «Pro fakhovu peredvyshchu osvitu» [Law of Ukraine «On Vocational Pre-Higher Education»] (2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
- Kremen, V. H. (Ed.) (2021). *Natsionalna dopovid pro stan i perspektivi rozvitku osviti v Ukrayini (Do 30-yi richnici Nezalezhnosti Ukrayini): monografiya [National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine (To the 30th Anniversary of Ukraine's Independence): a monograph]*. KONVI PRINT. <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
- Stoika, O. (2022). The digital transformation of higher education in Hungary. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 3, 90–95. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.3.12>
- Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrayiny ta Uryadom Uhorshchyny pro vzayemne vyznannya dokumentiv pro osvitu ta naukovu stupeni (Postanova KM № 1292 vid 09.12.2021 [Agreement between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of Hungary on the mutual recognition of documents on education and scientific degrees (Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1292 dated 09.12.2021)] (2021). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348_001-21#Text
- Ministry of Education and Science of Ukraine. *Tsyfrova transformatsiya osvity i nauky [Digital transformation of education and science]*. <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/pidtrimka-osviti-i-nauki-ukrayini-pid-chas-vijni/zasidannya-srg-osvita-i-nauka-pid-chas-vijni/cifrova-transformaciya-osviti-i-nauki>
- Shelomovska, O. (2012). *Derzhavne upravlinnya vyshchoyu osvitoyu v postkomunistychnykh krayinakh Yevropeys'koho Soyuzu: dosvid dlya Ukrayiny [State management of higher education in the post-communist countries of the European Union: experience for Ukraine]*. [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_02\(13\)/12somsdu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_02(13)/12somsdu.pdf)
- European Commission (2021a). *Digital Economy and Society Index (DESI)*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_5481
- European Commission (2021b). *Digital Economy and Society Index (DESI). Hungary*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-hungary>
- Digitális Jólét Program: Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája* (2016). <https://digitalisjoletprogram.hu/hu/tartalom/dos-magyarország-digitalis-oktatasi-strategiaja>
- European Commission (2020). *Education and Training Monitor 2020*. <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2020/en/>
2011. évi CCIV. Törvény a nemzeti felsőoktatásról (2011). <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100204.tv>
- Hungary. Non-state actors in education* (2022). <https://education-profiles.org/europe-and-northern-america/hungary/-non-state-actors-in-education>
- Fokozatváltás a felsőoktatásbanközéptávú szakmapolitikai stratégia* (2016). https://2015-2019.kormany.hu/download/c/9c/e0000/Fokozatvaltas_Felsooktatasban_HONLAPRA.PDF
- ITM rendelete felső oktatásbanszerkezéskép és itések jegyzékéről és az újképzések létesít éséről* (2021). <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2100065>
- ITM rendelete pedagógus képzéskép zésiterületegy es szakja inak képzési és kimenetikoetel ményeiről* (2021). <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2100063.ITM>
- Jámbor, S. (2019). Educational methods based on student activity in vocational education. *Transactions on IT and Engineering Education*, 2 (1), 17–29.
- A közoktatás fejlődése* (2017). <https://mek.oszk.hu/02200/02220/html/1.htm>
- Kovari, A. (2022). Digital Transformation of Higher Education in Hungary in Relation to the OECD Report. In: *DIVAI 2022, 14th international scientific conference on Distance Learning in Applied Informatics. Štúrovo, Slovakia, 2–4 May* (pp. 229–236). <https://www.divai.sk/>
- Molnár, G., Szűts, Z. (2014). Advanced mobile communication and media devices and applications in the base

of higher education. *2014 IEEE 12th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics (SISY)*, 169–174. 10.1109/SISY.2014.6923580

Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2021–2030. 2020. <https://2015-2019.kormany.hu/download/f/58/d1000/NDS.pdf>

Supporting the Digital Transformation of Higher Education in Hungary (2021). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/d30ab43f-en>

OECD Skills Outlook 2019: Thriving in a Digital World. OECD Publishing. 2019. <https://doi.org/10.1787/df80bc12-en>

PISA 2025 Learning in the Digital World. <https://www.oecd.org/pisa/innovation/learning-digital-world/>

Стаття надійшла до редакції 16.11.2022

Прийнято до друку 20.12.2022

REGULATORY AND LEGAL BASIS OF THE DIGITALIZATION OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF TEACHERS IN HUNGARY

Stoika Olesia, PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of Foreign Languages Department,
Faculty of Foreign Philology, Uzhhorod National University,
3 Narodna Sq, 88000 Uzhhorod, Ukraine,
olesya.stoyka@uzhnu.edu.ua

The article examines the regulatory and legal basis of digitalization of professional training of teachers in Hungary. This study analyzes the legal framework for digitalization of teacher training in Hungary and the steps taken in the direction of digital transformation. Based on the analysis of regulatory documents and reports of the Hungarian government and the European Union, the works of Hungarian and domestic scientists, which directly highlight the topic of professional training of teachers, the digitalization of education, the necessary trends for further research into the digitalization of higher education in Hungary have been identified. To solve the tasks and achieve the goal of the research, a set of general scientific methods is used: theoretical: analysis and synthesis in order to determine the main directions of research into the problem of digitalization of professional training of teachers in Hungary; Empirical: study of the regulatory and legal framework regarding digitalization of professional training of teachers in Hungary; translation of authentic literature; description of factual information for the purpose of analytical interpretation and study of specific facts and phenomena; statistical processing of research results: for quantitative and qualitative data acquisition.

As evidenced by the results of current studies of regulatory and legal documents, an urgent task for scientific research and educational policy in many European countries is to ensure the optimal use of the full potential of digital technologies for learning, while effective learning in the digital age becomes possible thanks to a systemic approach and holistic changes. Many European countries, including Hungary, are actively conducting research in the direction of full integration of digital technologies in education and vocational training.

Key words: *digital competence; digital technologies; digitalization; online learning; professional training of teachers.*